

Oslo

Rusken

Strandrusken

Hvervenbukta 2024

Innhold

1	Innledning	3
1.2	Biologisk mangfold på Hvervenbukta	4
2	Gjennomføring av aksjonen.....	5
2.1	Mål og metode	6
2.2.	Resultater	7
2.3	Resultater i prosent.....	8
2.4	Topp 20 funn.....	9
2.5.	Funn kategorisert.....	10-11
3	Bilder av funn.....	12-14

Innledning

For andre år på rad ble Strandrusken arrangert på Hvervenbukta. Aksjonen er et viktig bidrag for en renere Oslofjord, og som i fjor ryddet Rusken stranden med tellemetodikk.

Initiativet til Strandrusken er knyttet opp mot kommunens arbeid for en renere Oslofjord. I tillegg til å engasjere lokale skoleelever i sin nærstrand vil vi også få mer kunnskap om hva vi finner av søppel på strender i Oslo.

Elverydding med tellemetodikk siden 2017

Siden 2017 har Rusken årlig ryddet Akerselva, og fra 2020 er også Alnaelva med i Ruskens årlige elverydding. Her har vi over tid utviklet metodikk for å telle avfallet, i tillegg til å veie det, som gir oss mer informasjon om hva vi finner og tendenser over tid.

Hvervenbukta-aksjonen i 2023 var den første strandryddingen Rusken gjennomførte med en systematisk metodikk for kartlegging av avfall. Funnene ga oss et innblikk i hvilke forsøplingsutfordringer vi har på strender i Oslo. Tellingen i 2024 ga oss ytterligere innsikt, og det var mulig å se trender over tid. Hvervenbukta er et bade- og friluftsområde syd i Oslo, like ved grensen til Nordre Follo kommune.

Å samle inn avfall på land og i vann rundt Hvervenbukta bidrar til å forhindre marin forsøpling, et satsingsområde for Oslo kommune.

Bakgrunn

Rusken er Oslo kommunes tiltak for en ren, ryddig og trivelig by. Vi gjør det enkelt å rydde frivillig i Oslo. Gjennom våre egne ryddeaksjoner får vi lokal kunnskap om forsøpling som vi belyser gjennom rapporter og i våre kanaler.

«Det er viktig at Oslofjorden får oppmerksomhet, og vi synes det er bra at vi i Rusken kan være med og bidra til en renere fjord».

- Ruskengeneral Jenny Krohn

1.2

Biologisk mangfold på Hvervenbukta

En verden som dekker to tredjedeler av jordkloden med både store og små organismer med all verdens form og farge? Havet! Man kan finne alt fra knøttsmå organismer som man knapt kan se med det blotte øyet, til det største dyret som noen gang har eksistert. Med andre ord så er det et stort mangfold av arter i havet, og forskere estimerer at vi bare har funnet omtrent 10% av dem!

Det er ikke alltid like lett å se hva som er under vann, men noe som hjelper oss å vite hva som er hvor er å se etter forskjellige naturtyper. En naturtype er et økosystem, eller naturmiljø som har visse egenskaper, som gir oss en ide om hvilke arter som finnes der.

Tidevannssonen eller fjæra, er den naturtypen vi har lettest for å utforske. Det er området som avgrenses av høyeste høyvann og laveste lavvann. Her vil forskjellige algearter, bløtdyr, krepsdyr og fisk fordele seg i unike økosystem bestemt av forskjellige miljøfaktorer som blant annet temperatur, eksponering for vær og vind og underlagets utforming og tekstur. I Hvervenbukta kan man i tidevannssonen finne flere dyr som tanglus, børstehaler, rur, strandsnegler, strandkrabber, blåskjell, sjøstjerner, fisker og mye mer!

Dette utrolige mangfoldet vi kan finne under overflaten er dessverre veldig utsatt for menneskelig påvirkning og i fare. Fremmede arter, klimaendringer, overfiske, utslipp, overgjødning og søppel sliter på de marine økosystemene og truer flere arter. Men det har ikke alltid vært sånn. For bare litt over hundre år siden var det en egen bestand med håkjerring i Bunnefjorden, finnhval på jakt etter sild langt inn i fjorden og hyppige besøk av makrellstørje. Havet gir så mye og er viktig å beskytte, og det er ikke for sent å snu den negative trenden i Oslofjorden.

Tekst av Nicolai Aasen, marinbiolog i Natur og forurensing - Miljødivisjonen i Bymiljøetaten (gjengitt fra 2023).

Nicolai formidlet til elevene fra Toppåsen skole etter at de hadde ryddet. Elevene fikk mer kunnskap om sin nærstrand og hvorfor deres rydding er viktig for å bevare det biologiske mangfoldet.

2

Gjennomføring av aksjonen

Strandrusken 2024 fant sted torsdag 25. april fra kl. 09-14. Basen var på stranden på Hvervenbukta.

To skoleklasser fra Toppåsen skole var med fra klokken 09 og startet med å lete etter mikroplast i sanden, før de ryddet stranden og området rundt i en time. Deretter samlet elevene seg for å høre på marinbiolog Nicolai Aasen fortelle om livet i og rundt Oslofjorden, og hvordan vi ivaretar dette biologiske mangfoldet.

Klokken 10 ankom Byråd for miljø og samferdsel, Marit Kristine Vea. Det samme gjorde frivillige ryddere fra Oslo Elveforum, Oslofjordens friluftsråd, kolleger fra Bymiljøetaten, samt deltakere fra bydel Søndre Nordstrand. Aksjonen ble åpnet av Ruskengeneral Jenny Wallheden Krohn, før Vea tok ordet og snakket om viktigheten av aksjonen og det å holde fjorden og områdene rundt ren.

I tillegg til plastteamet i miljødivisjonen i Bymiljøetaten var studenter fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i Ås med på rydding, sortering og telling av avfallet som ble plukket.

Tellemetodikken som er benyttet har vi brukt flere ganger tidligere under Elverusken, og denne ble justert og for første gang brukt under fjorårets Strandrusken. I år benyttet vi metodikken igjen, og fikk tall vi kunne sammenligne med fjoråret.

Buskerud dykkeservice var til stede både onsdag og torsdag for å plukke avfall i vannet. De startet ved bryggen til Oppegård båtforening og dekket området helt bort til Fiskevollen. Entreprenør NCC fraktet avfallet bort.

Ruskengeneral Jenny Wallheden Krohn med byråd for miljø og samferdsel, Marit Kristine Vea.

Dykkere fra Buskerud dykkeservice hentet opp avfall fra fjorden.

2.1 Mål og metode

• Mål

Målet med Strandrusken er å redusere forsøplingen langs vannet og hente opp avfall fra selve fjorden. Strandrusken skal også bidra til å øke bevisstheten rundt marin forsøpling i Oslofjorden.

I tillegg er det et ønske om å bidra med mer kunnskap om kildene til forsøplingen. Rusken har derfor de siste to årene registrert søppelet som blir plukket under Elverusken-aksjonene i Akerselva og Alnaelva hos [Rydde](#). Dette gir bedre innsikt i hva som er kildene til forsøplingen, noe som gir et bedre grunnlag for å komme med tiltak for å forhindre forsøpling.

Det lages rapport fra alle ryddeaksjonene, som er tilgjengelig på Ruskens nettside: www.rusken.no/rapporter

• Metode

For å registrere avfallet som skulle ryddes under strandryddeaksjonen i Hvervenbukta ble det laget et registreringsskjema tilpasset Oslofjorden (s 10 -11).

Kategoriene i skjemaet er basert på kategoriene i den nasjonale ryddeprotokollen for strandsøppel, utviklet av Marfo og Hold Norge Rent.

Med utgangspunkt i tidligere erfaringer og analyser fra strandrydding i Indre Oslofjord og rydding langs Akerselva har Rusken lagt til kategorier som er svært typiske for Oslo, og med det tilpasset registreringsskjemaet de lokale forholdene.

For å forenkle registreringsskjemaet og gjøre det mest mulig relevant for aksjonen, har man i tillegg fjernet de fleste kategoriene innenfor fiskerirelatert avfall fra den nasjonale ryddeprotokollen. Ved å basere oss på de samme kategoriene som på ryddenorge.no kan Rusken fremdeles registrere funnene sine i den nasjonale databasen.

Registreringsskjemaet består av totalt 41 kategorier. For å kategorisere funnene etter kilde og gjøre det mer oversiktlig ble det opprettet «samlekategorier» for funnene; mat og drikke, husholdning, sanitærafvfall, tobakk, rusrelatert, fiskeri/fritidsfiske, industri og annet.

For å gjennomføre registreringen ble det lagt ut en stor presenning på sandstranden i Hvervenbukta hvor all plukket søppel ble samlet og sortert ut i de ulike kategoriene. Etter endt sortering ble alle kategoriene telt og registrert i skjema. Alle kategoriene samlet ble til slutt veid.

Alt søppelet funnet på land ble samlet og sortert i 41 ulike kategorier. Deretter telles hver eneste bit, som denne gangen utgjorde 3261.

2.2 Resultater

Totalt ble det ryddet 300 kg. Av dette ble nærmere 50 kg. plukket for hånd, noe som utgjorde 3261 antall gjenstander. Disse gjenstandene ble sortert og registrert i vårt skjema.

I år som i fjor var det sneiper som toppet listen av funn. I år utgjorde sneiper 19% av funnene. På de neste plassene kom matemballasje (15%), uidentifiserbare plastbiter (14%), våtservietter (7%), papir (7%), engangsprodukter til bespisning (6%) og snusposer (5,5%).

Vi fant mer matemballasje og plastbiter enn i fjor, mens snusposer fant vi noe mindre av. I fjor lot vi oss overraske av det høye antallet våtservietter som ble funnet (112 stk.). I år var dette antallet imidlertid betraktelig høyere. Vi fant hele 240 stykker.

Lite marint avfall

De største mengdene avfall ble funnet på områdene rundt stranden, blant annet på parkeringsplassen, i veikanter, på stier og ved benker. Dette tilsier at det meste av forsøplingen trolig skjer direkte på stedet, og ikke kommer inn via fjorden som marint avfall. I fjor var det få gjenstander på selve stranden og på gresset rundt, og slik var det også i år.

Under tidligere strandryddinger på øyene i Oslofjorden har man funnet større mengder avfall fra industri, blant annet sprengkabler og armeringsfiber. Det er heller ikke uvanlig å finne gjenstander fra fiskeri. I 2023 ble det ikke funnet noen slike gjenstander på Hvervenbukta, mens det i 2024 ble funnet én sprengkabel og syv biter av tau.

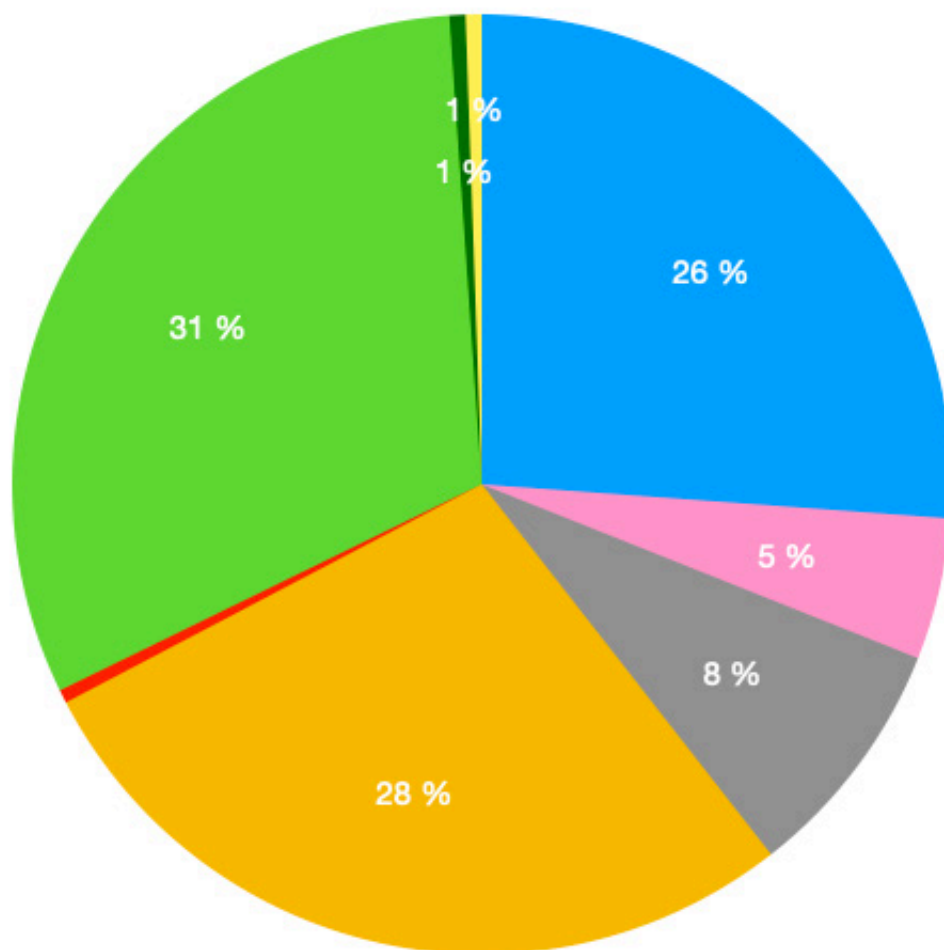
Grunnen til at vi finner lite søppel på selve stranden er vi ikke sikre på. En forklaring kan være at folk er flinke til å plukke det som ligger på stranden. Når det kommer til marint avfall kan faktorer som himmel-/vindretning og havstrømmer også spille inn for hvor mye som fraktes til Hvervenbukta. Substrat spiller også trolig en viktig rolle når det gjelder akkumulering av strandsøppel i Hvervenbukta, da marint avfall ikke like enkelt akkumuleres på en sandstrand som på en strand med steiner og busker, hvor marint avfall ofte setter seg fast.

Yoghurt-beger som tilsynelatende har ligget i naturen i mange år. Denne typen ble produsert på 1970-tallet.

2.3 Resultater i prosent

Mat og drikke Husholdning Sanitæravfall Tobakk Rusrelatert Annet
Industri Fiskeri/fritidsfiske

2.4 Topp 20 funn

Nr / Kategori	Antall (2024)	Prosentandel (2024)	Antall (2023)	Prosentandel (2023)
1: Sneiper	640	19 %	1140	35 %
2: Matemballasje	491	15 %	435	13 %
3: Uidentifiserbare plastbiter	464	14 %	310	10 %
4: Våtservietter	240	7 %	112	3 %
5: Papir	233	7 %	-	-
6: Engangsprodukter til bespisning	189	6 %	140	4 %
7: Snusposer	180	5,5 %	310	10 %
8: Annet/diverse	115	3,5 %	263	8 %
9: Glassbiter	110	3,5 %	-	-
10: Metallskrap	78	2,5 %	33	1 %
11: Korker	65	2 %	100	3 %
12: Røykpakker og emballasje	54	1,5 %	21	1 %
13: Drikkebokser	49	1,5 %	28	1 %
14: Drikkeflasker plast	48	1,5 %	14	1 %
15: Klær og tekstiler	41	1 %	21	1 %
16: Leker og smokker	37	1 %	18	1 %
17: Snusbokser	35	1 %	45	1 %
18: Emballasje til sanitærprodukter	30	1 %	-	-
19: Ørepropper	28	1 %	31	1 %
20: Ballonger	18	0,5 %	28	1 %

2.5 Antall funn kategorisert

Kategorier	Funn (sortert)
Mat og drikke	
Drikkeflasker plast	48
Drikkebokser - brus, vann, energidrikk o.l.	49
Korker (inkludert den myke plastdelen og plaststripsen)	65
Engangsprodukter til bespisning (tallerken, kopp, bestikk)	189
Sugerør	11
Matemballasje	491
Husholdning	
Handleposer	15
Småposer og fruktposer	17
Leker, smokker	37
Ballonger, inkludert plastventil og bånd	18
Klær og tekstiler	41
Sko	3
Ørepropper	28
Sanitæravfall	
Bomullspinner (q-tips)	4
Våtservietter	240
Bind og tamponger	0
Bleier	0
Emballasje til sanitærprodukter	30
Munnbind	0
Tobakk	
Sneiper	640
Røykpakker og annen tobakksemballasje	54
Snusposer	180
Snusbokser	35

Rusrelatert	
Sprøyter og sprøytespisser	2
Annet brukerrelatert (sprøyteinnpakning, ziplock-posen osv)	13
Fiskeri/fritidsfiske	
Fritidsfiskeutstyr (sluk, snøre osv)	9
Dollyrope/labbetuss	9
Industri	
Sprengkabler	1
Armeringsfiber	0
Plastpellets/havfruetårer	0
Kanner - Olje, bensin, kjemikalier	1
Strips/pakkebånd	16
Biofilmbærer	0
Byggematerialer (Glava, leca, byggskum, glasopor)	0
Annet	
Tau, tau avkapp	7
Isopor (ikke matemballasje)	8
Metallskrap	78
Uidentifiserbare plastbiter	464
Glassbiter	110
Papir	233
Annet/diverse	115

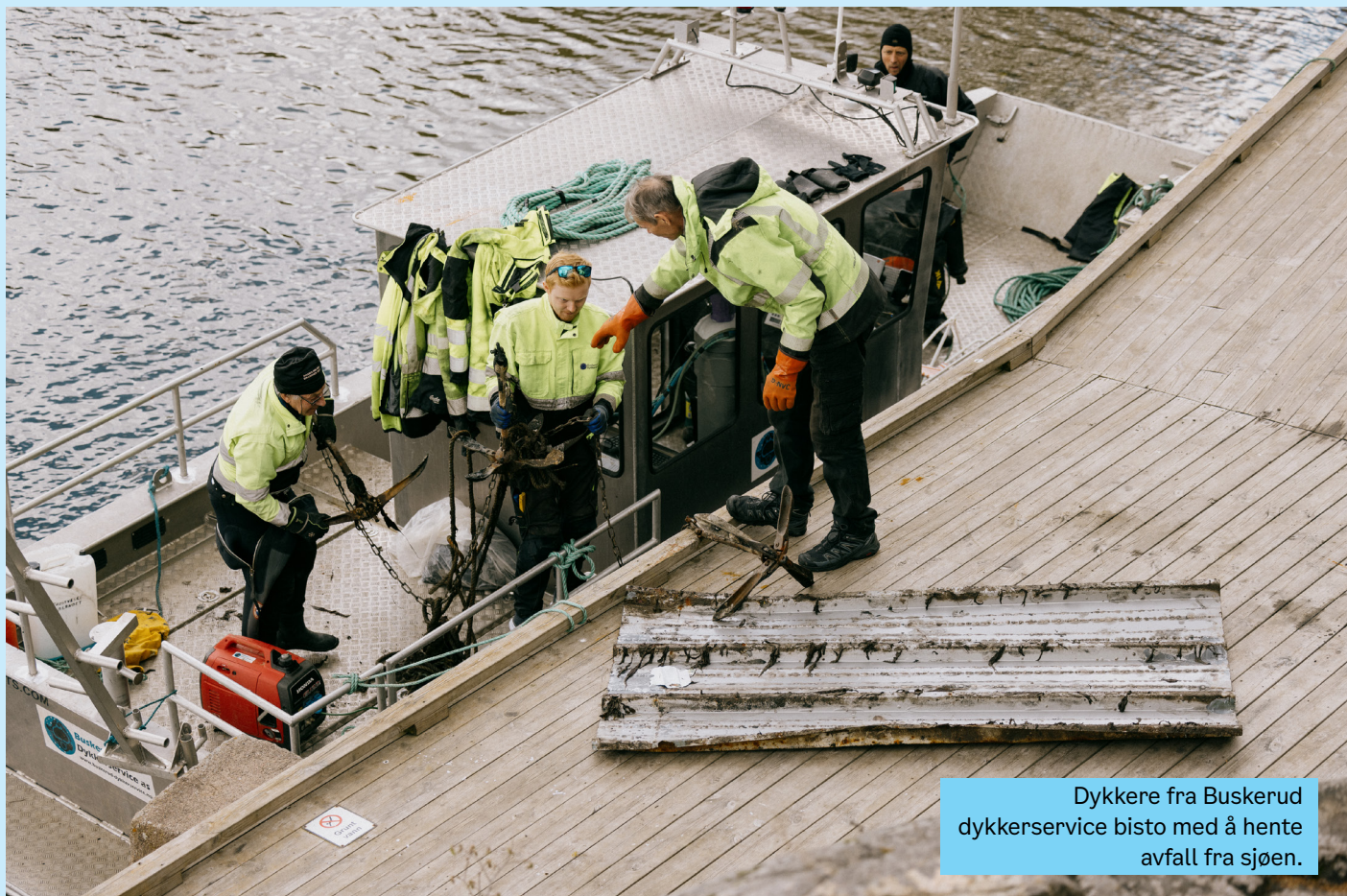
Funn av gammel melkekartong der alt utenom plastlaget ytterst var brutt ned.

Sortering av avfall i definerte kategorier.

Elever fra Toppåsen skole var med på strandryddingen. Før ryddingen lette elevene etter mikroplast i sanden.

Dykkere fra Buskerud dykkerservice bisto med å hente avfall fra sjøen.

Miljøbyråd Marit Veia og Ruskengeneral Jenny Krohn snakket før ryddingen startet.

Elevene fra Toppåsen skolee undersøkte og ryddet spesielt sandstranden nøye.

Leting etter avfall under overflaten.

Oslo

Rusken

Alle foto: Jan Khür

www.rusken.no
[instagram.com/rusken_oslo](https://www.instagram.com/rusken_oslo)